

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-04-16

S2014/3552/SF

Socialdepartementet

Ersättning för höga sjuklönekostnader

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	5
2	Författningstext	7
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	7
2.2	Förslag till lag om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.....	13
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	14
2.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	18
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön.....	20
2.6	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:88) om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	23
3	Bakgrund.....	27
3.1	Översyn av högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader	27
3.2	Arbetsgivarnas sjuklöneansvar.....	27
3.3	Högkostnadsskyddets syfte och utformning	28
3.4	Administrationn av högkostnadsskyddet.....	29

3.5	Uppföljning av högkostnadsskyddet.....	29
3.6	Sjukfrånvaro bland olika arbetsgivare.....	30
3.7	Problem med det befintliga högkostnadsskyddet	31
4	Ny ersättning för höga sjuklönekostnader.....	33
5	Administration	37
5.1	Rättelser och omprövning.....	40
5.2	Sekretess.....	40
5.3	Skatteverkets behandling av personuppgifter	42
5.4	Förhållandet mellan ersättningarna för höga sjuklönekostnader respektive sjuklönekostnader inom högriskskyddet.....	45
5.5	Ersättning i förskott.....	47
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	49
7	Konsekvenser.....	51
7.1	Konsekvenser för arbetsgivare.....	51
7.1.1	Den nya ersättningen.....	51
7.1.2	Typfall.....	53
7.1.3	Tröskeeffekter.....	54
7.1.4	Den nya administrativa ordningen.....	54
7.2	Statsstödsregler.....	56
7.3	Konsekvenser för den enskilde.....	57
7.3.1	Den nya administrativa ordningen.....	57
7.4	Konsekvenser för myndigheter.....	57
7.4.1	Försäkringskassan.....	57
7.4.2	Skatteverket.....	58
7.4.3	De allmänna förvaltningsdomstolarna.....	59
7.5	Konsekvenser för kommuner och landsting.....	59
7.6	Statistik.....	60

7.7	Oavsiktliga och avsiktliga fel	61
7.8	Konsekvenser för statens budget.....	61
7.9	Behov av uppföljning.....	62
8	Författningskommentar	63
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	63
8.2	Förslaget till lag om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.....	66
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	67

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att det nuvarande högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader ersätts av en ny ersättning för höga sjuklönekostnader. Förslaget innebär att en arbetsgivare kommer att få kompensation för den del av sjuklönekostnaden som överstiger en viss andel av arbetsgivarens totala lönekostnad. Ersättning ska kunna lämnas med högst 250 000 kronor per arbetsgivare och år. Förslaget omfattar de arbetsgivare som lämnar arbetsgivardeklaration. Syftet med ersättningen är att minska den börda arbetsgivarnas sjuklönekostnader kan utgöra. Det är särskilt de små företagen med höga sjuklönekostnader som ska avlastas denna börda.

I promemorian föreslås även att en arbetsgivare ska lämna uppgift till Skatteverket om sin bruttokostnad för sjuklön, enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, i samband med den månadsvisa arbetsgivardeklarationen. På grundval av denna uppgift ska Försäkringskassan en gång om året pröva rätten till och besluta ersättning för höga sjuklönekostnader. Ersättningen ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på dennes skattekonto. Förslaget syftar till att säkra ett högt nyttjande av den nya ersättningen samt att minska den administrativa börda som i dag faller på arbetsgivare som söker ersättning från högkostnadsskyddet.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

2 Författningstext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) om sjuklön dels att 16, 17, 17 a, 26 och 28 §§ ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 17 b – 17 d §§, av följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

En arbetsgivare hos vilken ett beslut enligt 13 § gäller har rätt till ersättning av Försäkringskassan för de kostnader för sjuklön som *han* har haft för arbetstagaren enligt denna lag.

En arbetsgivare hos vilken ett beslut enligt 13 § gäller har rätt till ersättning av Försäkringskassan för de kostnader för sjuklön som arbetsgivaren har haft för arbetstagaren enligt denna lag. *Ersättningen ska minska med det belopp Försäkringskassan har beviljat enligt 17 eller 17 d § för samma kalenderår.*

Utbetalning görs av Försäkringskassan efter skriftlig ansökan av arbetsgivaren.

Ersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än tolv månader före ansökningsmånaden.

¹ Senaste lydelse 2010:1248.

17 §¹

En arbetsgivare vars kostnader för sjuklön enligt 6 §, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, under ett kalenderår överstiger *två och en halv gånger den beräknade genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare* erhåller efter ansökan ersättning från Försäkringskassan för överskjutande del av sjuklönekostnaden, dock med den begränsning som följer av 17 a § första stycket.

En arbetsgivare vars kostnader för sjuklön enligt 6 §, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, under ett kalenderår överstiger *en viss del av dennes totala lönekostnader, inklusive därpå belöpande avgifter och skatter får med den begränsning som följer av 17 a § första stycket ersättning med högst 250 000 kronor för överskjutande del av sjuklönekostnaden enligt följande. Ersättning för sjuklönekostnaden lämnas till den del kostnaden överstiger*

0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 3 miljoner kronor årligen,

0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor årligen,

1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 12 miljoner kronor årligen,

1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 12 men inte 20 miljoner kronor årligen, och

1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 20 miljoner kronor årligen.

¹ Senaste lydelse 2010:422.

Med avgifter och skatt enligt första stycket avses avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

17 a ¹§

Ersättning enligt 17 § lämnas inte för arbetsgivarens kostnader för sjuklön till arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller. *Ersättning enligt 17 § ska minskas med det belopp Försäkringskassan har beviljat enligt 16 § för samma kalenderår.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om villkor för rätten till ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 §.

17 b §²

En arbetsgivare ska i samband med sådan arbetsgivardeklaration som avses i 26 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244) lämna uppgift om sin kostnad för sjuklön enligt 6 § inklusive avgifter och skatt enligt 17 § andra stycket.

Försäkringskassan ska fatta beslut om ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 § efter kalenderårets utgång och beräkna ersättningens storlek med ledning av uppgifter från Skatteverket.

En arbetsgivare som har lämnat uppgift om sin kostnad för sjuklön enligt första stycket är skyldig att på begäran lämna Försäkringskassan de handlingar och uppgifter som Försäkringskassan behöver för att kunna

¹ Senaste lydelse 2010:421.

² Tidigare 17 b § upphävd genom 2004:1240.

pröva rätten till ersättning. Om arbetsgivaren inte uppfyller begäran kan ärendet ändå komma att avgöras.

17 c §

Beslut om ersättning enligt 17 § får fattas genom automatiserad behandling av Försäkringskassan när skälen för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223).

Efter att Försäkringskassan har beviljat ersättning enligt 17 § ska Försäkringskassan, utan hinder av sekretess, lämna Skatteverket de uppgifter som behövs för kreditering på arbetsgivarens skattekonto. Uppgifterna ska lämnas på medium för automatiserad behandling. Ersättningen ska tillgodoföras enligt lagen (2014:000) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.

17 d §

Försäkringskassan beslutar om förskott på ersättning enligt 17 § efter ansökan av en arbetsgivare. Bestämmelserna i 17 c § andra stycket ska tillämpas på motsvarande sätt på förskott.

26 §¹

I fråga om Försäkringskassans handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17 och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i socialförsäkringsbalken:

- 107 kap. 9 och 10 §§ om förbud mot utmätning och överlåtelse,
- 107 kap. 12 § om preskription,
- 108 kap. 2, 11 och 22 §§ om återbetalningsskyldighet,
- 108 kap. 15, 16, 19 och 21 §§ om ränta,
- 110 kap. 13 § och 31 § första stycket samt 115 kap. 4 § om skyldighet att lämna uppgifter,
- 110 kap. 14 § 1 och 2 om utredningsåtgärder,
- 110 kap. 39 och 42 §§ om undantag från sekretess,
- 110 kap. 52 § första stycket 2 och andra stycket samt 53 § om indragning eller nedsättning av ersättning,
- 112 kap. 2 och 3 §§ samt 108 kap. 10 § om interimistiska beslut.

28 §²

De föreskrifter om omprövning och ändring av Försäkringskassans beslut som finns i 113 kap. 3–9 §§ socialförsäkringsbalken ska tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

- beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt
- beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17, 17 *d* eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt
- beslut att inte avge yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare ska föreskrifterna i 113 kap. 10–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om överklagande av Försäkringskassans eller domstols beslut

Vidare ska föreskrifterna i 113 kap. 10–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om överklagande av Försäkringskassans eller domstols beslut

¹ Senaste lydelse 2010:1248.

² Senaste lydelse 2013:93.

tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 eller 20 § eller 24 § andra stycket.

tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17, *17 d* eller 20 § eller 24 § andra stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för sjuklönekostnader för tid före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 eller 17 d § lagen (1991:1071) om sjuklön ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som avses i 61 kap 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 4 §§ samt 2 kap. 2 och 3 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och lagen (1991:1047) om sjuklön, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4–6 och 8 §§ samt 2 kap. gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:670.

² Senaste lydelse 2013:963.

4 §¹

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,
5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan

liknande prövning,

6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, *och*

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

10. *hantering av uppgifter om sjuklön, och*

11. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

¹ Senaste lydelse 2013:645.

2 kap.

2 §¹

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–10. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

3 §²

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,
2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,
3. registrering för skatter och avgifter,
4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,
5. bestämmande av skatter och avgifter,
6. underlag för fastighetstaxering,
7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,
8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,
10. yrkanden och grunder i ett ärende,
11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,
12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,
13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och

¹ Senaste lydelse 2013:645.

² Senaste lydelse 2013:963.

annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, *och*

14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, *och*

15. *uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.*

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

2.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 7 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

Till Försäkringskassan ska uppgifter lämnas ut från beskattningsdatabasen i den utsträckning det behövs för

1. beräkning eller kontroll av sjukpenninggrundande inkomst,
2. fördelning av ålderspensionsavgifter,
3. fastställande av underhållsstöd och betalningsskyldighet för sådant stöd enligt socialförsäkringsbalken,

4. beräkning och kontroll av bostadsbidrag enligt socialförsäkringsbalken,

5. beräkning av betalningsskyldighet enligt 8 § andra stycket lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift, eller

6. beräkning och kontroll av bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken.

5. beräkning av betalningsskyldighet enligt 8 § andra stycket lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift,

6. beräkning och kontroll av bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken, eller

7. beräkning av ersättning för sjuklönekostnad enligt 17 eller 17 d § lagen (1991:1047) om sjuklön.

De uppgifter som ska lämnas till Försäkringskassan med stöd av första stycket är uppgifter

1. enligt 19 kap. 11, 13 och 14 §§ socialförsäkringsbalken, med

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2003:1023.

² Senaste lydelse 2011:1521.

undantag av 13 § tredje stycket,

2. om inkomst som anges i 97 kap. 2, 4, 5, 11 och 13 §§ socialförsäkringsbalken, med undantag av 5 § tredje stycket och 13 § första stycket 1–3,

3. om fastighet, ägarandel, fastighetsbeteckning, adress och bostadsyta,

4. om avgiftsunderlag enligt 2 kap. 24 § socialavgiftslagen (2000:980) som beräknats för arbetsgivare under ett kalenderår,

4. om avgiftsunderlag enligt 2 kap. 24 § socialavgiftslagen (2000:980) *och om därpå belöpande arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. socialavgiftslagen, skatt enligt 1 § lagen (1990:659) om löneavgift och avgift enligt 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift* som beräknats för arbetsgivare under ett kalenderår,

5. om avdrag för avsättning till periodiseringsfond och expansionsfond enligt 30 och 34 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) samt om återföring av sådana avdrag,

6. om schablonintäkt enligt 47 kap. 11 b § inkomstskattelagen,

7. om samtliga intäkts- och kostnadsposter i inkomstlagen tjänst och kapital, *och*

7. om samtliga intäkts- och kostnadsposter i inkomstlagen tjänst och kapital,

8. om överskott eller underskott i inkomstslaget näringsverksamhet.

8. om överskott eller underskott i inkomstslaget näringsverksamhet, och

9. om sjuklönekostnad enligt 17 b § första stycket lagen (1991:1047) om sjuklön.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015.

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om i förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön

dels att 3 och 11 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken till förordningen samt 1, 2, 4, 5 och 8 §§ och rubriken närmast före 1 § ska ha följande lydelse.

Förordning om förskott på ersättning för kostnader för sjuklön

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ansökan och utbetalning

Ansökan om förskott

1 §

Ansökan om ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön ska göras skriftligen hos Försäkringskassan. Ansökan ska göras på blankett som fastställs av Försäkringskassan.

Ansökan om *förskott enligt 4 § på* ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön ska göras skriftligen hos Försäkringskassan. Ansökan ska göras på blankett som fastställs av Försäkringskassan.

2 §

En arbetsgivare som ansöker om *ersättning för sjuklönekostnader* är skyldig att på begäran lämna Försäkringskassan de handlingar och uppgifter som Försäkringskassan behöver för att kunna pröva rätten till ersättning.

En arbetsgivare som ansöker om *förskott enligt 4 §* är skyldig att på begäran lämna Försäkringskassan de handlingar och uppgifter som Försäkringskassan behöver för att kunna pröva rätten till ersättning.

Om arbetsgivaren inte läm-

Om arbetsgivaren inte läm-

nar in de handlingar eller uppgifter som följer *av första stycket eller 1 §*, ska denne ges tillfälle att inom viss tid komplettera *ansökan*. Om arbetsgivaren inte följer en uppmaning att *komplettera ansökan*, får *denna* prövas i befintligt skick.

nar in de handlingar eller uppgifter som följer av första stycket, ska denne ges tillfälle att inom viss tid komplettera *ärendet om ersättning*. Om arbetsgivaren inte följer en uppmaning att *lämna kompletterande handlingar eller uppgifter*, får *ärendet ändå avgöras*.

4 §

En arbetsgivare som redan före ett kalenderårs utgång uppfyller villkoren för rätt till ersättning enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön kan efter ansökan få ersättning i förskott. Försäkringskassan får vid bedömningen av om villkoren för ersättning i förskott är uppfyllda uppskatta arbetsgivarens årliga lönekostnad. Om en arbetsgivare har fått ersättning i förskott, får Försäkringskassan pröva en ny ansökan om förskott tidigast efter tre månader, räknat från den dag då den förra ansökan kom in till myndigheten.

En arbetsgivare som redan före ett kalenderårs utgång *kan antas uppfylla* villkoren för rätt till ersättning enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön kan efter ansökan få ersättning i förskott. Försäkringskassan får vid bedömningen av om villkoren för ersättning i förskott är uppfyllda uppskatta arbetsgivarens årliga lönekostnad. Om en arbetsgivare har fått ersättning i förskott, får Försäkringskassan pröva en ny ansökan om förskott tidigast efter tre månader, räknat från den dag då den förra ansökan kom in till myndigheten.

5 §

Om en arbetsgivare har *fått* ersättning i förskott, ska Försäkringskassan göra en slutavräkning året efter det år som förskottet avser.

En arbetsgivare som har *tagit emot* ersättning i förskott är återbetalningsskyldig om

Om en arbetsgivare har *tillgodoförts* ersättning i förskott, ska Försäkringskassan göra en slutavräkning året efter det år som förskottet avser.

En arbetsgivare som har *tillgodoförts* ersättning i förskott är återbetalningsskyldig om

ersättningen har *betalats ut* med för högt belopp. Försäkringskassan ska i ett sådant fall besluta att kräva tillbaka vad som har *betalats ut* för mycket.

Om ersättning har *betalats ut* med för lågt belopp, ska Försäkringskassan *betala ut* mellanskillnaden.

ersättningen har *tillgodoförts* med för högt belopp. Försäkringskassan ska i ett sådant fall besluta att kräva tillbaka vad som har *tillgodoförts* för mycket.

Om ersättning har *tillgodoförts* med för lågt belopp, ska Försäkringskassan *bevilja ersättning* för mellanskillnaden

8 §

När det gäller återkrav enligt 5 § andra stycket får Försäkringskassan vid senare *utbetalning* av ersättning till den återbetalningsskyldige dra av ett skäligt belopp för att kvitta vad som har *betalats ut* för mycket. Detsamma gäller skyldigheten att betala ränta enligt 6 §.

När det gäller återkrav enligt 5 § andra stycket får Försäkringskassan vid *ett* senare *beslut* om ersättning till den återbetalningsskyldige dra av ett skäligt belopp för att kvitta vad som har *beviljats* för mycket. Detsamma gäller skyldigheten att betala ränta enligt 6 §.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för sjuklönekostnader för tid före ikraftträdandet.

2.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:88) om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ i stället för lydelsen enligt förordningen (2014:88) om ändring i den förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Beträffande personer som avses i 2 kap. 2 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får i beskattningsdatabasen behandlas uppgifter.

1. som behövs vid Skatteverkets handläggning av ärenden som sker med stöd av

- kupongskattelagen (1970:624),
- fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
- lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
- lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,
- skatteförfarandelagen (2011:1244),
- mervärdesskattelagen (1994:200),
- lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
- inkomstskattelagen (1999:1229),
- lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
- lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, eller
- annan författning med bestämmelser om skatter och socialavgifter,

2. om planerad, beslutad, pågående eller avslutad revision och annan kontroll av skatter och avgifter,

3. om att fordran mot en person registrerats hos

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2003:1023.

² Senaste lydelse 2014:88.

Kronofogdemyndigheten och om indrivningsresultat,

4. om beslut om näringsförbud,

5. om antal anställda och anställdas personnummer,

6. om postgiro- och bankgironummer, om fullmakt lämnats för bank- eller postgiro att ta emot skatteåterbetalning på ett konto samt uppgifter om fullmakten och kontot,

7. om bouppteckning eller dödsboanmälan, dödsbodelägare, tillgångar och skulder samt övriga uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälan enligt ärvdabalken,

8. för förberedelsearbete vid fastighetstaxering,

9. om lagfarna köp av hela eller delar av fastigheter samt om fastighetsregleringar vid vilka mer än två hektar åkermark, betesmark och skogsmark överförs från en fastighet till en annan och där frivillig överenskommelse om likviden föreligger,

10. om tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622),

11. som behövs för handläggning av ärenden enligt lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden eller lagen (2012:843) om administrativt samarbete inom Europeiska unionen i fråga om beskattning eller annars för informationsutbyte och annan handräckning enligt internationella åtaganden,

12. från aktiebolagsregistret,

13. från vägtrafikregistret,

14. från Folkhälsomyndigheten om tillstånd enligt alkohollagen och om omsättning enligt restaurangrapport,

15. från Arbetsförmedlingen om beslut om arbetsmarknads politiska åtgärder samt om utbetalt belopp och datum för utbetalningen,

16. från Tullverket om debiterad mervärdesskatt vid import, exportvärden, antal import- och exporttillfällen samt de tidsperioder som uppgifterna avser samt uppgifter från verket som behövs för tillämpningen av 3 kap. 30 § andra stycket mervärdesskattelagen och för fastställande, uppörd eller kontroll av mervärdesskatt vid import,

17. från Försäkringskassan om försäkring mot kostnader för sjuklön när det gäller arbetsgivaren och den försäkrade, om sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete och om utsänd person,

18. om avgiftsskyldighet till sådant trossamfund som har eller

har beviljats uppbördshjälp enligt 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund samt om församlingstillhörighet inom Svenska kyrkan,

19. om att prissättningsbesked har lämnats enligt lagen (2009:1289) om prissättningsbesked vid internationella transaktioner, *och*

20. om flyttningar av varor eller bränsle som avses i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt respektive lagen (1994:1776) om skatt på energi.

19. om att prissättningsbesked har lämnats enligt lagen (2009:1289) om prissättningsbesked vid internationella transaktioner,

20. om flyttningar av varor eller bränsle som avses i lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt respektive lagen (1994:1776) om skatt på energi, *och*

21. om sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

Skatteverket får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen.

3 Bakgrund

3.1 Översyn av högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader

Regeringen har i budgetpropositionen för 2014, utgiftsområde 10, aviserat att den avser att se över konstruktionen av högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader i syfte att förbättra småföretagens situation. I översynen ingår frågan att pröva möjligheten att differentiera högkostnadsskyddet utifrån företagsstorlek. En arbetsgrupp med tjänstemän från Socialdepartementet, Näringsdepartementet och Finansdepartementet har genomfört en översyn av förmånen och remitterar i denna promemoria förslag till regeländringar. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

3.2 Arbetsgivarnas sjuklöneansvar

Sedan 1992 utges vid korta sjukfall sjuklön till de flesta arbetstagare enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Från och med den andra till och med den fjortonde dagen av varje sjukperiod (sjuklöneperioden) får arbetstagaren behålla 80 procent av den lön och andra anställningsförmåner som skulle ha utbetalats om han eller hon fullgjort sina arbetsuppgifter. För den första dagen i sjuklöneperioden (karensdagen) betalas ingen ersättning. Arbetstagarens rätt till sjuklön gäller från och med den första dagen av anställningstiden. Den som är anställd kortare tid än en månad har dock bara rätt till sjuklön om vissa kvalifikationsvillkor är uppfyllda. Uppdragstagare och egenföretagare omfattas inte av sjuklönesystemet. De omfattas i stället av reglerna i socialförsäkringsbalken från och med den första sjukdagen. Lagen om

sjuklön är tvingande till arbetstagarens förmån. Från vissa av lagens regler får dock avvikelser göras genom kollektivavtal som på arbetstagar sidan slutits eller godkänts av en sådan central arbetstagarorganisation som avses i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Bland annat får den närmare beräkningen av lön och andra anställningsformer ske utifrån bransch- och arbetsanpassade avtalsbestämmelser. Någon principiell avvikelse från lagens sjuklönenivåer är dock inte avsedd.

Syftet med arbetsgivarnas sjuklöneansvar är att arbetsgivarna ska bära ett ansvar för de anställdas arbetsmiljö och hälsa.

De flesta arbetstagare som blir sjuka tillfrisknar inom en vecka. Av sjuklöneperiodens två veckor är det därför den första veckan som är den mest kostsamma för arbetsgivarna. Drygt tre fjärdedelar av arbetsgivarnas kostnad beräknas kunna hänföras till den första veckan. Arbetsgivarnas sjuklönekostnader uppgick 2013 till ca 14 miljarder kronor vilket knappt motsvarar 0,8 procent av företagets årliga lönekostnader.

Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen (S 2010:04) har i uppdrag att i ett brett perspektiv analysera arbetsgivarnas kostnadsansvar vid anställdas sjukfrånvaro. Kommittén har bl.a. i uppdrag att se över om reglerna för arbetsgivarnas ansvar för anställdas sjuklön är ändamålsenliga. Utredningens arbete ska vara slutfört senast den 31 januari 2015. De förslag som läggs fram i denna promemoria utgör således endast en del av det bredare arbete som kommittén bedriver.

3.3 Högkostnadsskyddets syfte och utformning

Det befintliga högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader trädde i kraft den 1 juli 2010. I propositionen Trygghetssystem för företagare (prop. 2009/10:120) framgår att syftet med högkostnadsskyddet är att särskilt de små företagen ska våga anställa fler personer. Vidare framför regeringen att sjuklöneansvaret utgör ett ekonomiskt risktagande och att små och speciellt nystartade företag är särskilt känsliga för denna risk.

Högkostnadsskyddet omfattar samtliga arbetsgivare på arbetsmarknaden, dvs. både privata och offentliga arbetsgivare inklusive bland annat kommuner och landsting. Skyddet innebär

att en arbetsgivare kan få ersättning av Försäkringskassan för sjuklönekostnader som under ett kalenderår överstiger två och en halv gånger (2,5) den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Med kostnad för sjuklön avses även arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen och allmän löneavgift enligt lagen om allmän löneavgift. Ersättningen ska dock inte täcka sjuklönekostnader för medarbetare som har blivit beviljade särskilt högriskskydd.

3.4 Administrationen av högkostnadsskyddet

Försäkringskassan administrerar förmånen som kan erhållas efter ansökan. Myndigheten fastställer årligen i maj månad, med hjälp från Statistiska centralbyrån, den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare för föregående år. När den genomsnittliga sjuklönekostnaden är fastställd kan Försäkringskassan besluta om ersättning till den arbetsgivare som har ansökt om det.

Arbetsgivare har möjlighet att ansöka om ersättning i förskott för sjuklönekostnader som kan uppkomma under ett år. För förskottsbetalningar gör Försäkringskassan en slutlig reglering i maj året efter. Förmånen handläggs i dag helt manuellt.

3.5 Uppföljning av högkostnadsskyddet

Uppgifter från Försäkringskassan visar att det är de större arbetsgivarna som i störst utsträckning, beloppsmässigt, tar del av förmånen. År 2012 gick 75 procent av det utbetalda beloppet till en handfull arbetsgivare med fler än 250 anställda. Drygt hälften av de arbetsgivare som beviljas högkostnadsskydd 2012 var arbetsgivare med 1-9 anställda. De erhöll dock tillsammans knappt 8 procent av de totalt 56 miljoner kronor som utbetalades för 2012.

Tabell 1 Utbetalda ersättningar från högkostnadsskyddet 2012¹

Antal				
Ansökningar	Beviljade	Utbetalt belopp	Andel	Storleksgrupp
237	181 (76 %)	4 276 000	7,6 %	1–9
203	119 (59 %)	5 834 000	10,4 %	10–49
46	24 (52 %)	3 308 000	5,9 %	50–249
19	6 (32 %)	42 407 000	75,8 %	250+
14	7 (50 %)	138 000	0,25 %	okänd/eller 0
519	337	55 963 000	100 %	

Källa: Försäkringskassan

Som framgår av tabell 1 tog Försäkringskassan 2012 emot ca 500 ansökningar om högkostnadsskydd. Arbetsgruppens beräkningar visar att antalet ersättningsberättigade bör uppgå till ca 8 500. Många arbetsgivare som skulle kunna söka högkostnadsskydd underlåter således att göra det. Närmare uppgifter om vilka arbetsgivare som söker och uppstår ersättning är sekretessbelagda uppgifter. Närmare uppgifter om vilka arbetsgivare som söker och uppstår ersättning är sekretessbelagda uppgifter.

3.6 Sjukfrånvaro bland olika arbetsgivare

Sjukfrånvaron ser olika ut mellan olika sektorer och mellan olika stora arbetsgivare. Offentliga arbetsgivare har i regel högre sjukfrånvaro än privata. Mindre arbetsgivare har generellt sett betydligt lägre sjukfrånvaro än större arbetsgivare. Arbetsgivare med tre anställda har i genomsnitt en sjuklönedag per anställd och år. Arbetsgivare med 25 medarbetare har i genomsnitt två sjuklönedagar per anställd och år medan arbetsgivare med över 400 anställda har dubbelt så många sjuklönedagar, dvs. 4 dagar per anställd och år.

Små arbetsgivares lägre sjukfrånvaro har sannolikt flera förklaringar. Under alla omständigheter finns särskilda arbetsmiljöutmaningar hos de mindre arbetsgivarna.

¹ Preliminära siffror för 2012 (slutliga uppgifter slås fast i april 2014).

3.7 Problem med det befintliga högkostnadsskyddet

Som framgår ovan utgår det befintliga högkostnadsskyddet ifrån den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Detta innebär att ingen hänsyn tas till den variation i sjukfrånvaro som råder mellan olika stora arbetsgivare. Små arbetsgivare behöver ha sjuklönekostnader som är flera gånger högre än vad de i genomsnitt har för att komma ifråga för skyddet. Arbetsgruppens beräkningar visar att de riktigt små arbetsgivarna, för vilka sjuklönekostnadens andel av lönekostnaden uppgår till ca 0,3 procent, behöver ha nära sju gånger så höga sjuklönekostnader som de i genomsnitt har för att komma ifråga för högkostnadsskyddet. De stora arbetsgivarna, som driver upp genomsnittet, behöver däremot bara ha sjuklönekostnader som knappt överstiger två och en halv gånger vad de i genomsnitt har för kostnader. På detta vis missgynnas de små arbetsgivarna av dagens system och skyddet kommer dem inte till del såsom det var tänkt.

Det befintliga högkostnadsskyddet nyttjas som ovan nämnts i mycket låg utsträckning. Flera orsaker kan sannolikt förklara det låga nyttjandet av förmånen. En förklaring kan vara att arbetsgivare avstår från att söka förmånen utifrån bedömningen att de inte tror sig nå upp till de nivåer som krävs för att skyddet ska träda in. En annan förklaring kan vara att många arbetsgivare ännu inte har kännedom om förmånens existens. Ytterligare en förklaring kan vara att förmånen är förknippad med ett betungande ansökningsförfarande. Enligt information från arbetsgivarorganisationer är den administrativa bördan i själva ansökningsförfarandet en starkt bidragande orsak till att dagens system kraftigt underutnyttjas. Organisationerna menar att administrationen kring förmånen behöver förenklas och effektiviseras.

Ytterligare ett problem med det befintliga högkostnadsskyddet är att det inte är tillräckligt förutsebart. I dag fastställs den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare i maj för föregående år och först därefter kan Försäkringskassan besluta om ersättning till de arbetsgivare som har ansökt om det. Detta medför att det är svårt för företagen att beräkna exakt vid vilka kostnader högkostnadsskyddet träder in. Företagens möjligheter att budgetera sina kostnader för sjuklön är därmed begränsade.

Mot denna bakgrund har utgångspunkterna för arbetsgruppens översynsarbete varit att ett förändrat högkostnadsskydd bör

- omfatta samtliga arbetsgivare,
- beakta att sjukfrånvaron bland arbetsgivare ser olika ut,
- förbättra småföretagens situation,
- vara förutsebart, samt
- vara administrativt enkelt att ta del av.

4 Ny ersättning för höga sjuklönekostnader

Arbetsgruppens förslag: Nuvarande högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader ska ersättas med en ny ersättning för vissa sjuklönekostnader.

En arbetsgivare ska för ett kalenderår få ersättning med högst 250 000 kronor för sin sjuklönekostnad till den del den överstiger

0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 3 miljoner kronor årligen,

0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor årligen,

1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 12 miljoner kronor årligen,

1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 12 men inte 20 miljoner kronor årligen, och

1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 20 miljoner kronor årligen.

Skälen för arbetsgruppens förslag:

Syftet med arbetsgivarnas sjuklöneansvar är att arbetsgivarna ska bära ett ansvar för de anställdas arbetsmiljö och hälsa. Mindre företag har generellt sett betydligt lägre sjukfrånvaro än större företag. Sjuklöneansvaret utgör emellertid ett ekonomiskt risktagande oavsett om företaget har en god arbetsmiljö eller inte. Små och speciellt nystartade företag som är på väg att etablera sig på marknaden är särskilt känsliga för denna risk, eftersom de ofta har dålig likviditet och små resurser i övrigt för att hantera oväntade kostnadsökningar. Inom ett större företag finns det en

utjämning inom företaget som gör att avvikelserna från den genomsnittliga sjuklönekostnaden blir mindre än vad de kan bli i ett litet företag. En del av sjukfallen, orsakade av faktorer som ligger utanför arbetsplatsen, kan från arbetsgivarens sida vara svåra att förhindra eller förebygga. Risken för höga sjuklönekostnader kan antas bidra till att önskvärda anställningar inte alltid kommer till stånd och att företagen inte expanderar på det sätt som vore önskvärt och möjligt. Utfallet av det befintliga högkostnads-skyddet mot sjuklönekostnader tyder på att det inte kommer de små företagen till del såsom det var tänkt. Förmånens konstruktion missgynnar de små arbetsgivarna vilka generellt sett har betydligt lägre sjukfrånvaro än vad arbetsgivare i genomsnitt har.

Mot bakgrund av detta föreslår arbetsgruppen att det nuvarande högkostnadsskyddet ersätts av en ny ersättning för sjuklönekostnader. Den nya ersättningen bör vara differentierad på så sätt att samtliga arbetsgivare grupperas i fem storleksklasser utifrån deras totala lönekostnader. Förslaget innebär att arbetsgivare kommer att få kompensation för den del av sina sjuklönekostnader som överstiger en viss andel av deras totala lönekostnad. Nivån är vald utifrån vad som ger de små arbetsgivarna en mycket fördelaktig fördelning av den totala ersättningen liksom vad som arbetsgruppen bedömer vara en rimlig kostnadsfördelning mellan staten och arbetsgivarna.

Förslaget omfattar samtliga arbetsgivare på arbetsmarknaden, dvs. både privata och offentliga arbetsgivare inklusive kommuner och landsting.

Dagens högkostnadsskydd träder in när arbetsgivare har sjuklönekostnader som överstiger 2,5 gånger genomsnittet för samtliga arbetsgivare. Den nivå då den nya ersättningen träder in motsvarar den nivå där arbetsgivaren har 1,7 gånger så höga sjuklönekostnader som genomsnittet i den egna storleksklassen¹. Eftersom mindre företag har lägre sjuklönekostnader generellt så träder ersättningen in tidigare för dem. Förslaget innebär att arbetsgivare ska kunna få ersättning enligt lagen (1991:1047) om sjuklön (SjL) för överskjutande del av sjuklönekostnaden upp till ett tak på 250 000 kronor per kalenderår. Med kostnader för sjuklön avses även socialavgifter, allmän löneavgift och särskild

¹ 0,5 (1,7 x 0,32) procent av lönesumman för arbetsgivare med lönesummor upp till 3 miljoner

löneskatt som löper på sjuklönen. Den föreslagna ersättningen ska samordnas med sådan ersättning som lämnas för sjuklönekostnad som avser arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd, se avsnitt 5.4.

Den procentsats vid vilken ersättningen träder in i respektive storleksklass bör vara fastslagen i lagstiftningen. Procentsatserna är då på förhand givna och den bristande förutsägbarhet avseende när ersättning blir aktuell, som finns i det befintliga systemet, försvinner. Förslaget underlättar således företagets möjligheter att budgetera för statens ersättning för sjuklönekostnader.

Ersättning för sjuklönekostnader bör beviljas i efterskott för kalenderår. Det bör dock på samma sätt som idag vara möjligt att under vissa förutsättningar ansöka om ersättning i förskott för sjuklönekostnader som före kalenderårets utgång har överskridit den fastställda nivån för att vara berättigad till ersättning.

Förslaget innebär att den totala fördelningen av ersättning för sjuklönekostnader blir mycket fördelaktig för de små arbetsgivarna. Arbetsgivare med lönekostnader upp till 3 miljoner kronor årligen beräknas få cirka två tredjedelar av den totala ersättning som kommer att utgå. För dessa arbetsgivare kommer förmånen att vara generös i och med att de normalt sett inte kommer att slå i taket, vilket innebär att de blir fullt kompenserade för överskjutande del av sjuklönekostnaden. Därtill gäller att ersättningen träder in tidigt för de minsta arbetsgivarna, redan när sjuklönekostnaden överstiger 0,5 procent av arbetsgivarens totala lönekostnad. Omvandlat i sjuklönedagar kommer gränsen för när ersättningen aktualiseras att gå vid cirka 2 sjuklönedagar per anställd och år. Högre sjukfrånvaro än så kompenseras således av den nya ersättningen.

Arbetsgruppen anser att alltför generösa ersättningar minskar arbetsgivarnas incitament att hålla sjukfrånvaron nere. Det är enligt arbetsgruppens bedömning därför rimligt att det finns ett tak i systemet. Arbetsgruppen föreslår att taket ska sättas till 250 000 kronor per år och arbetsgivare. Med denna nivå beräknas samtliga ersättningsberättigade arbetsgivare, förutom de största (med lönekostnader överstigande 20 miljoner kronor per år), att bli helt kompenserade för sina sjuklönekostnader över den nivå där ersättningen träder in. Enbart stora arbetsgivare, med höga sjuklönekostnader, kommer således att påverkas av ersättningens

tak. Arbetsgruppen menar att takkonstruktionen är viktig för att drivkraften att satsa på förebyggande arbete hos arbetsgivare med hög sjukfrånvaro inte går förlorad. Därigenom upprätthålls de ekonomiska incitamenten för de stora arbetsgivarna att hålla sjukfrånvaron nere. Detta kan motiveras med att dessa arbetsgivare dels har högst sjukfrånvaro, dels har störst möjlighet att hantera densamma.

Det skulle naturligtvis kunna hävdas att även de minsta arbetsgivarna behöver ekonomiska incitament i syfte att hålla sjukfrånvaron nere. Givet den risk och sårbarhet som små arbetsgivare lever med är det dock rimligt att anta att dessa arbetsgivares incitament till stor del kvarstår trots generös ersättning för sjuklönekostnader. För arbetsgivare medför sjukfrånvaro inte bara sjuklönekostnader utan även produktionsbortfall, risk för sena leveranser, risk för kostsamma kontraktsbrott och kostnader för vikarier samt administration av frånvaron. Dessa indirekta kostnader torde för de små arbetsgivarna vara minst lika besvärliga som sjuklönekostnaderna varför incitamenten att hålla sjukfrånvaron nere rimligen ständigt bör finnas där.

En nackdel med den föreslagna konstruktionen är att den kan generera tröskeffekter genom att ett företag som höjer sina lönekostnader kan hamna i en annan löneklass. Detta kan vara direkt kontraproduktivt för den arbetsgivare som vill nyanställa. Typfallsberäkningar i avsnitt 7.1.3 visar exempel på tröskeffekter. Arbetsgruppen bedömer emellertid att fördelen med en konstruktion där variationen i sjukfrånvaro bland olika arbetsgivare beaktas väger tyngre än de tröskeffekter som kan uppstå.

Genom förslaget beräknas antalet ersättningsberättigade uppgå till ca 41 000 arbetsgivare. Med dagens regler visar arbetsgruppens beräkningar att antalet ersättningsberättigade bör vara ca 8 500. Reformen skulle således öka antalet ersättningsberättigade med nästan fem gånger.

5 Administration

Arbetsgruppens förslag: En arbetsgivare ska lämna uppgift till Skatteverket om sin bruttokostnad för sjuklön, enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, i samband med den månadsvisa arbetsgivardeklarationen. På grundval av denna uppgift ska Försäkringskassan en gång om året fatta beslut om ersättning för höga sjuklönekostnader. Försäkringskassan får besluta om ersättningen genom automatiserad behandling. Uppgifter om beslutet ska Försäkringskassan lämna till Skatteverket på medium för automatiserad behandling. Ersättningen ska tillgodoföras genom att Skatteverket krediterar arbetsgivarens skattekonto. Dessa uppgifter ska kunna lämnas utan hinder av sekretess.

Förslaget ska inte vara tillämpligt på den som lämnar en förenklad arbetsgivardeklaration.

Skälen för arbetsgruppens förslag:

När regeringen lade fram förslag om det befintliga högkostnadsskyddet i propositionen Trygghetssystem för företagare (prop. 2009/10:120) uppgav regeringen att den avsåg att följa hur tillämpningen av högkostnadsskyddet fungerar i administrativt hänseende, för att vid behov återkomma med åtgärder. Som framgår i avsnitt 3.7 har arbetsgruppen under hand fått information från arbetsgivarorganisationer om att en starkt bidragande orsak till att dagens system kraftigt underutnyttjas är den höga administrativa börda som ansökningsförfarandet innebär. För att säkra ett högt nyttjande av den nya ersättningen bör hanteringen förenklas för arbetsgivarna.

Mot bakgrund av detta föreslår arbetsgruppen att arbetsgivare i samband med den månatliga arbetsgivardeklarationen, som ligger till grund för arbetsgivarens inbetalning av socialavgifter, även ska redovisa uppgift om vad arbetsgivaren för den aktuella månaden har haft för sjuklönekostnader enligt SjlL¹. Uppgiften bör dock inte kunna lämnas i en förenklad arbetsgivardeklaration. För arbetsgivare som är privatpersoner och där lönen inte är avdragsgill i näringsverksamhet, bör således uppgiften vara frivillig. Om en arbetsgivare i denna grupp vill ha ersättning för sjuklönekostnader får han eller hon i stället för den förenklade deklarationen lämna en ordinarie arbetsgivardeklaration enligt 26 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Uppgiftslämnandet kan lämpligen lösas genom att den månatliga arbetsgivardeklarationen kompletteras med ett utrymme för uppgift om arbetsgivarnas sjuklönekostnader. När Skatteverket har fått in uppgiften vidarebefordras den till Försäkringskassan. Genom ett månatligt uppgiftslämnande om sjuklön kommer uppgifter om sjuklönekostnaderna under ett helt kalenderår att finnas tillgängliga hos Försäkringskassan under andra halvan av januari nästkommande år.

Försäkringskassan föreslås få i uppdrag att i början av varje år genom automatiserad behandling summera uppgifterna för respektive arbetsgivare samt sortera fram de arbetsgivare som enligt SjlL kan vara berättigade till ersättning för höga sjuklönekostnader. För de ärenden som har sorterats fram utreder Försäkringskassan rätten till ersättning samt beslutar om ersättningens storlek. Försäkringskassan bör i samtliga fall där det har inkommit uppgifter om sjuklönekostnader från Skatteverket fatta beslut om huruvida arbetsgivaren är berättigad ersättning eller inte. I samband med att myndigheten utreder och beslutar om ersättning kan det i vissa fall finnas anledning att behöva kontakta arbetsgivaren för att få sjuklönekostnaderna styrkta eller preciserade. Liksom hittills ska Försäkringskassan ha möjligheter att begära in uppgifter från arbetsgivare för att säkerställa korrekta beslut. Försäkringskassan meddelar sitt beslut till arbetsgivaren och till Skatteverket som krediterar arbetsgivarens skattekonto med beloppet en gång årligen. Om det inte skulle finnas någon debiterad skatt att

¹ Sjuklön som exempelvis på grund av kollektivavtal har utbetalats utöver den lägsta nivå enligt lagen om sjuklön ska inte redovisas.

kreditera ersättningen mot och om inget annat hinder mot utbetalning finns kan arbetsgivaren begära att få överskottet på skattekontot utbetalt om denne inte vill låta det stå kvar för att möta kommande debiteringar. Det blir med andra ord inte längre frågan om ett ansökningsförfarande hos Försäkringskassan för att ersättning för sjuklönekostnader ska kunna beviljas.

Förslaget möjliggör en automatiserad behandling av ersättningen. I dag behöver Försäkringskassan hämta eller kontrollera uppgifter om arbetsgivarnas lönekostnader hos arbetsgivarna. Genom att få uppgifter om lön och sjuklön med därpå belöpande arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt på förvärvsinkomster från Skatteverket kan Försäkringskassan utreda rätten till ersättning för höga sjuklönekostnader utan arbetsgivarens direkta inblandning. Det bör för Försäkringskassan vara angeläget att få till en relativt enkel administrativ ordning när antalet ersättningsberättigade beräknas öka med den nya ersättningen. Förslaget ger förutsättningar för en enklare, och i högre grad maskinell, hantering på Försäkringskassan.

Som ovan nämnts har arbetsgivarorganisationer till arbetsgruppen framfört att en betydande orsak till underutnyttjandet är att dagens ansökningsförfarande upplevs som krångligt. Genom det föreslagna systemet behöver arbetsgivarna inte ansöka om förmånen och problemet med underutnyttjande av den orsaken kommer att försvinna. Insatsen från arbetsgivarnas sida för att kunna få del av ersättningen reduceras således – från en blankett med detaljerade uppgifter om anställdas sjukperioder och utbetald sjuklön till en enda uppgift i arbetsgivardeklarationen om arbetsgivarens totala sjuklönekostnad. Särskilt mindre arbetsgivare med begränsade administrativa resurser vinner på en enkel automatisk hantering utan ett tidskrävande ansökningsförfarande. För dem är det en betydande förenkling om frågan om ersättning för höga sjuklönekostnader kan klaras av med en kompletterande uppgift på en handling, arbetsgivardeklarationen, som ändå ska lämnas till staten och som alla arbetsgivare får anses redan vara förtrogna med.

Förslaget innebär delvis ett avsteg från grundprincipen att en myndighet inte ska ta in uppgifter för en annan myndighets räkning. Det faktum att Skatteverket i första ledet inhämtar uppgifter för att Försäkringskassan ska kunna utreda och besluta

om ersättning bör emellertid anses godtagbart utifrån att systemet innebär en förenklad administration för arbetsgivarna och att Skatteverket i sista ledet har i uppdrag att kreditera det aktuella beloppet på arbetsgivarens skattekonto. Det förhållandet att ersättningen ska krediteras skattekonto har också den fördelen att ersättning i förekommande fall kommer att kvittas mot en arbetsgivares skatteskulder.

Arbetsgruppen bedömer att nyttan och behovet av att i samband med arbetsgivardeklarationen lämna uppgifter om sjuklönekostnader på aggregerad nivå är större än vad intrånget i arbetstagarnas personliga integritet kan sägas bli av att arbetsgivarna lämnar sådana uppgifter.

5.1 Rättelser och omprövning

Eventuella rättelser av uppgiften om sjuklön ska följa samma principer som övriga uppgifter på arbetsgivardeklarationen. För det fall att arbets-givare underlåter att redovisa uppgift om sjuklön ska dock inga sanktioner komma ifråga trots att uppgiften är obligatorisk. Arbetsgivare som vill klaga på ett beslut om ersättning för sjuklönekostnader ska göra det till Försäkringskassan som även ansvarar för att hantera en eventuell omprövning av ersättningen. Om omprövningen innebär att arbetsgivaren ska få ytterligare ersättning, meddelar Försäkringskassan Skatteverket, som krediterar det ytterligare beloppet på skattekontot. Om i stället omprövningen innebär att arbetsgivaren ska återbetala belopp, hanterar däremot Försäkringskassan återkravet.

5.2 Sekretess

Det förslag som har redovisats ovan innebär att uppgifter om sjuklön ska få behandlas i beskattningsdatabasen enligt bestämmelser som ska införas i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Enligt 27 kap. 1 § andra stycket 1 lagen (2009:400) om offentlighet och sekretess (OSL) gäller sekretess i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsbasen för sådana uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som tillförts databasen.

Detta innebär att det för Skatteverket kommer att gälla sekretess bland annat för de uppgifter om sjuklönekostnader som verket kommer att ha i databasen.

För Försäkringskassan, som redan i dag handhar uppgifter om sjuklönekostnader, gäller sekretess enligt 28 kap. 1 § första stycket OSL i ett stort antal ärenden. Denna sekretess avser uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden. Uppgifter om en persons ekonomi kan falla under begreppet personliga förhållanden (jfr prop. 1979/80:2 del A s. 84 och 2009/10:80 s. 177). Sekretess enligt den nämnda paragrafen kan komma att gälla inte bara uppgifter om sjukperioder och liknande utan även uppgifter om bland annat sådant som sjukpenninggrundande inkomst och sjukpenningens storlek. I en sekretessbrytande bestämmelse i 28 kap. 6 § OSL föreskrivs att sekretess enligt 1 § inte hindrar att uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i bland annat lagstiftningen om sjuklön. I 11 § andra stycket lagen om sjuklön finns en sekretessbrytande bestämmelse enligt vilken Försäkringskassan under vissa förutsättningar får lämna uppgifter till en arbetsgivare om vad som framkommit vid sjukkontroll.

Enligt bestämmelser som föreslås i 17 c § andra stycket SjlL ska Försäkringskassan till Skatteverket lämna ut uppgift om ersättning som har beviljats för sjuklönekostnader. Vidare ska enligt bestämmelser som föreslås i 7 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet Skatteverket från beskattningsdatabasen lämna ut vissa uppgifter till Försäkringskassan. Detta gäller uppgifter om en arbetsgivares sjuklönekostnad och totala lönekostnad.

En sekretessbelagd uppgift får enligt 8 kap. 1 § OSL lämnas till en enskild eller annan myndighet i de fall som anges i OSL eller i lag eller förordning, till vilken OSL hänvisar. Emellertid framgår av 10 kap. 28 § första stycket OSL att sekretess inte hindrar att en myndighet lämnar en uppgift till en annan myndighet om uppgiftsskyldigheten följer av lag eller förordning. I förhållande till andra myndigheter behöver det i sådant fall inte finnas någon uttrycklig hänvisning i OSL till en uppgiftsskyldighet i annan lag eller i en förordning. Med hänsyn till de bestämmelser om uppgiftsskyldighet för Försäkringskassan och Skatteverket som föreslås i denna pm behöver det således i OSL inte införas vare sig

någon sekretessbrytande bestämmelse eller någon hänvisning till nämnda uppgiftsskyldighet.

5.3 Skatteverkets behandling av personuppgifter

Arbetsgruppens bedömning: Skatteverkets behandling av personuppgifter i ärenden om inhämtande av uppgifter om sjuklönekostnad bör ske i beskattningsdatabasen.

Arbetsgruppens förslag: Lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska kompletteras med en uttrycklig reglering om att Skatteverkets behandling av personuppgifter vid handläggning enligt lagen (1991:1047) sjuklön ska omfattas av lagens tillämpningsområde och att sådana uppgifter får behandlas i beskattningsdatabasen.

Skälen för arbetsgruppens bedömning och förslag:

Skatteverket kommer vid hanteringen av uppgifter om sjuklönekostnad att behandla personuppgifter. Det är därför nödvändigt att behandlingen är förenlig med gällande lagstiftning om behandling av personuppgifter och det s.k. dataskyddsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter). Dataskyddsdirektivet har genomförts i svensk lagstiftning bl.a. genom personuppgiftslagen (1998:204, PUL). Personuppgiftslagen innehåller generella regler om behandling av personuppgifter och ska tillämpas i hela samhället av både myndigheter, privata organisationer och enskilda. PUL är subsidiär och avvikande bestämmelser kan finnas i lag eller förordning, se 2 § PUL. För en stor del av den offentliga verksamheten gäller särskilda s.k. registerförfattningar vid behandling av personuppgifter. Författningarna kompletterar och i vissa fall ersätter personuppgiftslagen.

Behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Skatteverkets behandling av uppgifter i verkets beskattningsverksamhet regleras i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Enligt 1 kap. 1 § är lagens tillämpningsområde behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier. Vissa av bestämmelserna i lagen gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna. Inom lagens tillämpningsområde faller även viss verksamhet som åligger Skatteverket men som inte utgör ett led i beskattningsförfarandet. Exempel härpå är Skatteverkets åligganden att pröva godkännande av upplagshavare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt och att utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i alkohollagen (2010:1622) rörande försäljning (se prop. 2000/01:33 s. 124 och 197).

Lagen gäller enligt 1 kap. 2 § i stället för PUL, med undantag för de av personuppgiftslagens bestämmelser som anges i 3 § samma kapitel. I 1 kap. 4 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet anges för vilka primära ändamål uppgifter får behandlas enligt lagen. För att täcka in de ovan nämnda åliggandena, som ligger vid sidan av den egentliga beskattningsverksamheten, har som ett särskilt ändamål angivits ”tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och liknande prövning” (1 kap. 4 § första stycket 5, jfr prop. 2000/01:33 s. 124).

I 2 kap. lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finns bestämmelser om den s.k. beskattningsdatabasen. I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9, dvs. bl.a. det tidigare nämnda ändamålet ”tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och liknande prövning”. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende (2 kap. 2 §). I 2 kap. 3 § första och andra styckena anges vilka uppgifter som får behandlas i databasen. Bland annat får behandlas fysiska och juridiska personers identitet, med vilket

avses bl.a. namn och person-, samordnings- eller organisationsnummer. Vidare får behandlas uppgift om registrering för skatter och avgifter, vilket inbegriper registrering som arbetsgivare, yrkanden och grunder i ett ärende samt beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende (jfr prop. 2000/01:33 s. 200 f.). I 2 kap. 3 § tredje stycket anges att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen. I lagen regleras också Skatteverkets behandling av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse m.m. Sådana uppgifter får behandlas endast om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det (1 kap. 7 §). Behandlingen av känsliga uppgifter i s.k. elektroniska handlingar i beskattningsdatabasen regleras i en särskild bestämmelse på följande sätt. En handling som har kommit in i ett ärende får behandlas i databasen och får innehålla – dvs. behöver inte rensas från – sådana känsliga uppgifter. En inom myndigheten upprättad handling får behandlas i databasen och får innehålla sådana känsliga uppgifter om de är nödvändiga för handläggningen (2 kap. 4 §, jfr prop. 2000/01:33 s. 201 och 350).

Behandling av personuppgifter i ärenden om sjuklön

Med uttrycket ”beskattningsverksamhet” avses i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet även verksamhet som åligger Skatteverket men som inte utgör ett led i beskattningsförfaranden, t.ex. tillsynsverksamhet enligt alkohollagen. Det är svårt att likna hanteringen av uppgifter om sjuklönekostnader vid något av Skatteverkets övriga åligganden. Arbetsgruppen anser att verkets handläggning i samband med insamling av dessa uppgifter uttryckligen bör anges i lagens bestämmelse om tillämpningsområdet, för att tydliggöra att hanteringen omfattas av omfattas av detta.

Även i fråga om ändamålen i 1 kap. 4 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finner arbetsgruppen att Skatteverkets insamling och övriga behandling av uppgifter uttryckligen behöver anges. En ny punkt med denna innebörd föreslås därför i paragrafens första stycke.

De uppgifter som Skatteverket kommer att behöva behandla i samband med hanteringen av ärenden om sjuklönekostnader täcks inte i tillräcklig utsträckning av nuvarande reglering i 2 kap. 3 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Arbetsgruppen finner därför att en ny punkt bör införas i bestämmelsens första stycke som anger att uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen om sjuklön får behandlas i databasen.

För att Försäkringskassan ska kunna fatta beslut om ersättning enligt förslaget, måste Försäkringskassan också få uppgifter om arbetsgivarens bruttolönekostnad inklusive kostnaden för arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt på förvärvsinkomster. Den legala förutsättningen för detta kan meddelas i förordningsform, lämpligen genom komplettering i 7 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

5.4 Förhållandet mellan ersättningarna för höga sjuklönekostnader respektive sjuklönekostnader inom högriskskyddet

Arbetsgruppens förslag: När en arbetsgivare för ett kalenderår har rätt till ersättning såväl för höga sjuklönekostnader som för sjuklönekostnader för arbetstagare som omfattas av det särskilda högriskskyddet ska ersättningarna samordnas. Detta ska ske på så sätt att beloppet för den första beviljade ersättningen ska dras av från den ersättning som därefter är uppe till bedömning.

Skälen för arbetsgruppens förslag:

För att göra arbetsgivarnas rapportering till Skatteverket så enkel som möjligt bör arbetsgivarna redovisa sin totala sjuklönekostnad, enligt lagen om sjuklön. Vad som eventuellt har utbetalats till

anställda med högriskskydd kommer således att ingå i redovisningen och behöver inte särredovisas eller dras av.

Enligt 17 a § SjlL finns i dag en begränsning av högkostnads-skyddet så att en arbetsgivare inte blir dubbelt kompenserad för sjuklön till arbetstagare för vilka det har beviljats högriskskydd¹. Tanken är att denna begränsning ska finnas kvar även med den nu föreslagna administrativa ordningen. Försäkringskassan får därför även fortsättningsvis ansvara för att den samordning som krävs för att inte dubbla ersättningar ska utgå kommer till stånd. I samband med att Försäkringskassan utreder och beslutar om ersättning för sjuklönekostnader behöver myndigheten därför kontrollera om arbetsgivaren under samma period har fått ersättning för anställda med högriskskydd. Om sådan ersättning redan har utbetalats ska ersättningen för sjuklönekostnader sättas ned med det belopp som redan har utbetalats. I de fall ersättning inte har utbetalats men en ansökan om ersättning enligt högriskskyddet inkommer efter det att ersättning för höga sjuklönekostnader redan har beviljats ska motsvarande justering i stället göras inom ramen för högriskskyddet. Arbetsgivarens ersättning från högriskskyddet ska då reduceras med det belopp som inte skulle ha ingått i ersättningen för sjuklönekostnader om ersättning enligt högriskskyddet hade beviljats före ersättningen för höga sjuklönekostnader.

¹ Arbetstagare med dokumenterad sjukdom kan beviljas högriskskydd vilket bl.a. innebär att arbetstagarens arbetsgivare, efter ansökan hos Försäkringskassan, kan bli kompenserad för de sjuklönekostnader som arbetstagaren orsakar.

5.5 Ersättning i förskott

Arbetsgruppens förslag: Förskott på ersättning för höga sjuklönekostnader ska tillgodoföras, efter ansökan hos Försäkringskassan, genom att Skatteverket ska kreditera arbetsgivarens skattekonto.

Skälen för arbetsgruppens förslag:

I dag finns möjlighet att ansöka om förskott på ersättning för sjuklönekostnader som arbetsgivaren har haft under året. Bestämmelser om det finns i förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön. Denna möjlighet bör enligt arbetsgruppen finnas kvar för att tillgodose de likviditetsbehov som kan finnas bland små arbetsgivare. Liksom hittills ska ansökan om förskott lämnas till Försäkringskassan, som ska besluta om förskott. Däremot bör förskottet tillgodoföras på samma sätt som ersättningen i sig, dvs. genom att Skatteverket krediterar förskottet på arbetsgivarens skattekonto.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Arbetsgruppens förslag: De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2015.

Äldre föreskrifter i lagen (1991:1047) om sjuklön och förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön ska fortfarande gälla för sjuklönekostnader för tid före ikraftträdandet.

Skälen för arbetsgruppens förslag:

Sjuklöneansvaret utgör ett ekonomiskt risktagande som små och speciellt nystartade företag är särskilt känsliga för. Det befintliga högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader kommer inte de små arbetsgivarna till del såsom det var tänkt. Det är angeläget att förbättra småföretagens situation så snart som möjligt varför de föreslagna bestämmelserna föreslås träda i kraft vid den 1 januari 2015.

De nya bestämmelserna om hur ersättningen för sjuklönekostnader ska beräknas bör inte tillämpas retroaktivt, varför äldre bestämmelser fortfarande skall gälla för ersättning för sjuklönekostnader för tid före ikraftträdandet.

Det nya förfarandet för handläggningen bör tillämpas endast när det gäller ersättning som avser sjuklönekostnader som uppstått för tiden efter ikraftträdandet.

7 Konsekvenser

7.1 Konsekvenser för arbetsgivare

7.1.1 Den nya ersättningen

Tabell 2, Den nya ersättningens beräknade utfall

Storleksklasser (löneklasser)	—3 mnkr	3–6 mnkr	6–12 mnkr	12–20 mnkr	20– mnkr
Antal arbetsgivare	187554	24 861	14593	6 206	9 475
Antal anställda i genomsnitt	2,7	10,2	18,9	33,0	328,7
Genomsnittlig sjuklönekostnad per arbetsgivare och år	2 993	20 196	55 799	114 184	1 384 655
Sjuklön som andel av lönekostnad	0,32%	0,51%	0,69%	0,75%	0,89%
Genomsnittligt antal sjuklönedagar/anställd/år	1,5	2,4	3,3	3,7	4,7
Antal ersättningsberättigade	35732	3709	1391	363	151
Genomsnittlig ersättning	6962	13862	20305	26740	153174
Ersättning	249 mnkr	51 mnkr	28 mnkr	10 mnkr	23 mnkr
Kompensationskvot	0,5%	0,9%	1,2%	1,3%	1,5%
Ersättning, andel	68,9%	14,2%	7,8%	2,7%	6,4%
Ersättning, andel av sjuklönen	44,3%	10,2%	3,5%	1,4%	0,2%

Källa: Socialdepartementet

Förslaget beräknas medföra att ca 41 000 arbetsgivare kommer att bli ersättningsberättigade för höga sjuklönekostnader. Genom förslaget om en differentierad modell kommer det faktum att sjukfrånvaron ser olika ut bland arbetsgivare att beaktas och utgöra grund för när den nya ersättningen kan komma i fråga. Små företags sjuklönekostnader kommer att jämföras med andra små företags sjuklönekostnader och stora företag kommer att jämföras med andra stora. Den låga sjukfrånvaron bland små arbetsgivare kommer dessutom att gynna de små genom att den nya

ersättningen kommer ifråga mycket tidigt för dem. Redan efter att arbetsgivaren har betalat sjuklön för två dagar per anställd och år kommer ersättning att kunna bli aktuellt. Då sjukfrånvaron i de minsta företagen i genomsnitt uppgår till en dag per anställd och år blir den nya ersättningen mycket generös för denna grupp.

Huvuddelen av den nya ersättningen kommer att gå till företag med lönekostnader på upp till tre miljoner kronor. I denna grupp beräknas det finnas knappt 190 000 arbetsgivare med anställda. Cirka 36 000 (eller 19 procent) av dem beräknas få del av den nya ersättningen. I genomsnitt beräknas dessa arbetsgivare få 7 000 kronor var per år i ersättning. De 249 miljoner kronor som beräknas gå till denna grupp motsvarar ca 44 procent av gruppens totala sjuklönekostnader. Detta kan jämföras med gruppens kostnader för den andra sjuklöneveckan som beräknas uppgå till cirka 179 miljoner kronor per år.

Antalet företag med lönekostnader mellan tre och sex miljoner kronor beräknas uppgå till 25 000. Av dem uppskattas 4 000 företag få i genomsnitt 14 000 kronor var per år i ersättning. De 51 miljoner som beräknas gå till denna grupp motsvarar 10 procent av sjuklönekostnaderna i dessa företag.

För mellanstora företag med höga sjuklönekostnader kommer ersättningen att vara betydelsefull även om en betydligt mindre andel av den totala ersättningen fördelas till dessa företag.

Den nya ersättningen kommer inte fullt ut kompensera de större arbetsgivarna. Utifrån vad som anges i propositionen Trygghetssystem för företagare (prop. 2009/10:120) var det heller inte syftet med det nuvarande högkostnadsskyddet. I propositionen framgår att syftet med högkostnadsskyddet är att särskilt de små företagen ska våga anställa fler personer. För de arbetsgivare som med dagens högkostnadsskydd får ersättning med över 250 000 kronor per år innebär förslaget en försämring. Dessa utgör dock en mycket liten grupp.

Ersättningen kommer att vara förutsägbar för arbetsgivare i och med att samtliga parametrar är kända redan vid årets början. Arbetsgivare kommer att kunna beräkna den exakta kostnadsnivån för när ersättning för höga sjuklönekostnader blir aktuellt. Den osäkerhet som finns inbyggd i det befintliga högkostnadsskyddet kring den exakta gränsen för när skyddet träder in försvinner således med den nya ersättningen.

Vid beskattningen kommer ersättningen att behandlas på samma sätt som nuvarande högkostnadsskydd. Det förhållandet att ersättningen tillgodoförs genom kreditering på ett skattekonto medför inte någon förändring av beskattningsförhållandena. Den av Försäkringskassan beviljade ersättning ska alltså tas upp i den mån motsvarande utgift får dras av.

7.1.2 Typfall¹

I exemplen nedan antas arbetstagarna i genomsnitt ha fem sjuklönedagar var per år. Samtliga sjukdagar infaller då arbetstagaren skulle ha arbetat. Sjuklönen är i dessa exempel kalenderdagsberäknad, dvs. beräknad utifrån vad arbetstagaren har för lön per kalenderdag. Räkneexemplen inkluderar inte ersättning för rörliga tillägg vilka kan ingå i beräkningsunderlaget för sjuklön.

- Ett företag som har 5 anställda med 25 000 kronor i månadslön har en lönesumma på knappt 2 miljoner kronor. Om de anställda har sjuklön 5 dagar var blir sjuklönekostnaden 22 000 kronor. Företaget får ersättning för den del som överstiger 0,5 procent av lönesumman dvs. 10 000 kronor. Ersättningen i exemplet bli 12 000 kronor.
- Ett företag som har 15 anställda med 25 000 kronor i månadslön har en lönesumma på knappt 6 miljoner kronor. Om de anställda har 5 sjuklönedagar var blir sjuklönekostnaden 65 000 kronor. Företaget får ersättning för den del som överstiger 0,9 procent av lönesumman dvs. 53 000 kronor. Ersättningen i exemplet blir 12 000 kronor.

¹ När det gäller beräkning av sjuklön gäller som huvudregel enligt 6 § SjlL dels att sjuklön inte utges för den första dagen i en sjukperiod, dels att sjuklönen för de följande dagarna utgör 80 procent av anställningsförmånerna. Enligt 2 § andra stycket SjlL får den närmare beräkningen av sjuklön enligt 6 § bestämmas genom kollektivavtal. Dock är ett avtal som upphäver eller inskränker arbetstagarens rättigheter enligt denna lag ogiltig i den delen. Någon närmare reglering av hur sjuklönen beräknas finns inte i SjlL. Den närmare beräkningen av lön och andra anställningsformer får enligt SjlL ske utifrån bransch- och arbetsanpassade avtalsbestämmelser. Arbetsmarknadens parter kan således avtala om en närmare beräkning av sjuklönens storlek genom kollektivavtal på förbunds nivå. Detta innebär att sjuklön kan beräknas på olika vis utifrån arbetstagarens branschtillhörighet, anställningsförhållande och om sjuklönedagarna är sammanhängande eller inte. Sjuklön kan t.ex. arbetsdagsberäknas eller kalenderdagsberäknas. Om arbetstagaren har timlön eller ackordslön ska sjuklönen i princip beräknas endast efter vad som skulle ha utgjort arbetad tid. Oavsett beräkningssätt är någon principiell avvikelse från lagens sjuklönenivåer inte avsedd.

Om sjuklönen i exemplen ovan istället arbetsdagsberäknas (dvs beräkningen görs utifrån årets 260 arbetsdagar) blir sjuklönekostnaden 30 000 kronor och kompensationen 20 000 kronor i det första fallet. I det andra fallet blir sjuklönekostnaden 91 000 kronor och kompensationen 38 000 kronor.

7.1.3 Tröskeeffekter

I exemplen nedan antas de anställda ha 25 000 kronor i månadslön och ha i genomsnitt 5 sjuklönedagar var per år. Företaget antas anställa ytterligare en person som i genomsnitt är lika ofta sjuk som de redan anställda. Lönen och sjuklönen är kalenderdagsberäknad.

- Exempel 1, från 7 till 8 anställda
Ett företag med 7 anställda har då en sjuklönekostnad på ca 30 260 kronor och får 16 460 kronor i ersättning, vilket utgör 54 procent av sjuklönekostnaden. Om företaget anställer ytterligare en person blir sjuklönekostnaden ca 34 580 kronor. Ersättning utgår med 6 200 kronor vilket motsvarar 18 procent av sjuklönekostnaden.
- Exempel 2, från 15 till 16 anställda
Företag med 15 anställda får ca 18 procent av sina sjuklönekostnader täckta av ersättningen. Om företaget anställer ytterligare en person uteblir ersättningen.

Om sjuklönen i exemplen ovan istället arbetsdagsberäknas blir sjuklönekostnaden i exempel 1 42 460 kronor och arbetsgivaren får 28 660 kronor vilket utgör 68 procent av kostnaden. Om ytterligare en person anställs blir sjuklönekostnaden ca 48 520 kronor. Ersättning utgår med 20 140 kronor vilket motsvarar 42 procent av sjuklönekostnaden.

I exempel 2 får arbetsgivaren ca 42 procent av sina sjuklönekostnader täckta av ersättningen. Om företaget anställer ytterligare en person får arbetsgivaren istället 22 procent av sina sjuklönekostnader täckta.

7.1.4 Den nya administrativa ordningen

Genom det administrativa förslaget kommer ersättningen att tillfalla alla arbetsgivare som har rätt till ersättning, utan att

arbetsgivaren behöver vare sig ansöka om förmånen eller egentligen känna till regelverket. Undantag från detta gäller arbetsgivare som använder den förenklade arbetsgivardeklarationen (arbetsgivare som är privatpersoner och där lönen inte är avdragsgill i näringsverksamhet), för vilka uppgiften om sjuklön föreslås vara frivillig. Den arbetsgivare som använder den förenklade arbetsgivardeklarationen men önskar få rätten till ersättning för höga sjuklönekostnader prövad får i stället övergå till att använda den vanliga arbetsgivardeklarationen. Detta har sin grund i att uppgifter om sjuklön inte bedöms kunna begäras in på de förenklade arbetsgivardeklarationerna då det skulle innebära att känsliga personuppgifter skulle komma att redovisas. Förskottsbetalning till denna grupp förutsätter att de lämnar uppgift om sjuklönekostnad till Skatteverket. Lämnas inte några sådana uppgifter finns inte förutsättningar för att få ersättning för sjuklönekostnader varför återkrav kommer att ställas på det redan utbetalade beloppet.

Som framgår i avsnitt 5 kommer det administrativa förslaget att innebära en förenklad administration för de flesta arbetsgivare. Särskilt de mindre arbetsgivarna med bristande administrativa resurser vinner på en enkel automatisk hantering utan ett tidskrävande ansökningsförfarande. För dem är det en betydande förenkling om frågan om ersättning för höga sjuklönekostnader kan klaras av med en kompletterande uppgift om den totala sjuklönekostnaden på en handling, arbetsgivardeklarationen, som ändå ska lämnas till staten och som alla arbetsgivare får anses redan vara förtrogna med.

Genom det administrativa förslaget kommer den nya ersättningen att nyttjas fullt ut.

Den administrativa hanteringen innebär att ett befintligt uppgiftskrav i arbetsgivardeklarationen kompletteras. Detta är mindre kostsamt för företagen än införande av nya uppgiftskrav. För företag med lönesystem som räknar fram de uppgifter som ska fyllas i på arbetsgivardeklarationen, eller system som automatiskt matar uppgifterna till arbetsgivardeklarationen, blir den administrativa kostnaden av förslaget försumbar eftersom den återkommande uppdatering som görs av systemen med anledning av eventuella regeländringar kan antas omfatta även uppgiftskravet om sjuklön. För företag med en manuell lönehantering kommer den nya hanteringen innebära en utökad administrativ pålaga. Vissa

månader kommer det inte finnas sjuklönekostnader att redovisa men en kontroll måste ändå göras. Ersättningen för sjuklönekostnader ska beräknas på sjuklönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter som belöper på sjuklönekostnaderna. De månader som arbetsgivaren haft sjuklönekostnader måste en beräkning göras för att uppgiften ska kunna lämnas. Det handlar inte om att samla in några nya uppgifter utan den utökade administrationen består i att göra beräkningar på uppgifter som arbetsgivaren redan har som underlag för att betala ut löner på ett korrekt sätt. Cirka 70 procent av arbetsgivarna lämnar arbetsgivardeklarationen elektroniskt. Givet antagandet att andelen som har ett manuellt lönesystem överensstämmer med andelen som inte lämnar arbetsgivardeklarationen elektroniskt är det ca 75 000 arbetsgivare som har en manuell hantering. Arbetsuppgiften att beräkna sjuklönekostnaderna antas i genomsnitt ta 5 minuter per tillfälle och behöver göras 12 gånger per år. Givet antagandet att den som utför uppgiften har en timlön på 235 kronor så blir kostnaden 240 kronor per företag och år. Sammanlagt för alla dessa arbetsgivare beräknas kostnaden uppgå till ca 18 miljoner kronor per år.

Kostnaden bör ställas i relation till den administrativa bördan i det befintliga systemet. Få företag söker det nuvarande högkostnadsskyddet men i gengäld är det en tidskrävande hantering för de företag som gör det.

7.2 Statsstödsregler

Förslaget om en ny ersättning omfattar alla arbetsgivare. Målet med ersättningen är att den ska minska den börda företagens sjuklönekostnader kan utgöra, i de fall där sjuklönekostnaderna för det enskilda företaget avviker från vad som kan anses normalt. Eftersom mindre företag i genomsnitt har lägre sjuklönekostnader är nivån då ersättningen träder in lägre för dem. Reglerna är utformade utifrån företagens olika förutsättningar och bedöms därför vara generell till sin utformning och utgör därmed inte statligt stöd enligt 107.1 FEUF.

7.3 Konsekvenser för den enskilde

7.3.1 Den nya administrativa ordningen

Uppgifter om sjukdomsdiagnos och ersättning vid sjukdom kan vara känsliga personuppgifter.

Uppgifter om utbetald sjuklön ska dock redovisas som en totalsumma, och inte på individnivå. I de fall arbetsgivaren endast har en eller ett fåtal anställda kan emellertid den lämnade uppgiften, i praktiken, komma att motsvara en uppgift på individnivå. Varken Skatteverket eller Försäkringskassan har dock normalt tillgång till några samlade uppgifter om vem eller hur många som är anställda hos varje arbetsgivare under inkomst-året. Först efter inkomstarets utgång, i samband med att kontrolluppgifter lämnats, får Skatteverket normalt kännedom om vilka som varit anställda hos en viss arbetsgivare.

I några fall, nämligen i samband med kontroll under löpande inkomstår som revision och dylikt, kan Skatteverket kännedom på detaljnivå om vilka anställda en arbetsgivare har. De uppgifterna får dock bara behandlas i ärendet om skattekontroll.

Med detta sagt finns det ändå skäl att undvika att känsliga personuppgifter redovisas. I de förenklade arbetsgivardeklarationerna lämnar arbetsgivaren uppgifter på individnivå. För att så långt möjligt skydda den enskilde bedömer arbetsgruppen därför att uppgifter om sjuklön inte ska kunna lämnas i samband med dessa deklARATIONER.

Till sist ska nämnas att den sekretess som gäller hos Försäkringskassan för uppgift om en enskilds hälsotillstånd och andra personliga förhållanden avser bland annat ärenden enligt lagstiftningen om sjuklön.

7.4 Konsekvenser för myndigheter

7.4.1 Försäkringskassan

Försäkringskassan hanterar årligen ca 500 ansökningar om högkostnadsskydd. Dessa ärenden handläggs manuellt. Den nya ersättningen kommer att medföra att antalet ersättningsberättigade

kommer att öka markant. Den nya administrativa ordningen där uppgifter om sjuklön överförs automatiskt till Försäkringskassan och där myndigheten ska utreda vilka arbetsgivare som ska få ersättning för sjuklönekostnader kommer att kräva viss utveckling av IT-stöd. Försäkringskassans utvecklingskostnader uppskattas till total cirka 5,3 miljoner kronor. Även om det administrativa förslaget möjliggör en automatisk hantering av ersättningen kommer viss handläggning att krävas. Kostnaden för den handläggningen är beräknad till ca 3,3 miljoner kronor årligen. Till detta kommer kostnader för kontroller. Dessa kostnader är dock i detta skede svåra att beräkna.

Det administrativa förslaget bör till viss del underlätta Försäkringskassans prövning av rätten till ersättning då uppgifter om arbetsgivarnas lönekostnader och sjuklönekostnader kommer att lämnas direkt från Skatteverket. En automatisk hantering av ersättningen kan väga upp den belastning som en stor mängd nya ärenden annars kan generera. En automatisk behandling bör även kunna bidra positivt till att minska de oavsiktliga felen i handläggningen.

Den samordning som måste ske mellan den föreslagna ersättningen och dagens högriskskydd är ingen ny uppgift för Försäkringskassan. I och med att antalet ersättningsberättigade arbetsgivare kommer att öka kommer även antalet ärenden där samordning fordras emellertid att öka vilket innebär en viss administration.

Den föreslagna administrativa ordningen skiljer sig från hur Försäkringskassan vanligtvis arbetar. Den nya ordningen kommer att fordra en nära uppföljning från myndighetens sida för att säkerställa att handläggningen fungerar ändamålsenligt och att inte en mängd felaktigheter uppkommer. Uppföljningen bör inbegripa såväl riktade som slumpmässiga kontroller.

7.4.2 Skatteverket

Uppgifter om sjuklön behövs inte för Skatteverkets verksamhet med beskattning även om uppgift om utbetald lön gör det. För Skatteverket innebär den föreslagna administrativa ordningen att myndigheten kommer att ta in uppgifter för Försäkringskassans

räkning och sedan på Försäkringskassans uppdrag kreditera den aktuella ersättningen på arbetsgivarens skattekonto. Detta innebär ett merarbete för Skatteverket som årligen är beräknat att kosta 0,6 miljoner kronor för IT-förvaltning m.m. Förslaget innebär att Skatteverket behöver anpassa IT-stöd m.m. till en kostnad av totalt 1,8 miljoner kronor.

7.4.3 De allmänna förvaltningsdomstolarna

Beslut om ersättning för höga sjuklönekostnader kommer att kunna omprövas av Försäkringskassan på begäran från den enskilde arbetsgivaren. Arbetsgivare som inte är nöjda med det omprövade beslutet kommer att kunna överklaga beslutet till allmän förvaltningsdomstol. Möjligheterna till omprövning och överklagande av Försäkringskassans beslut förändras således inte.

Däremot kommer antalet ersättningsberättigade att öka markant till följd av förslaget, eftersom det inte längre kommer att krävas någon ansökan, liksom antalet justeringar mellan den nya ersättningen och högriskskydden. Beslut om högkostnadsskydd omprövas dock i dag endast i ett begränsat antal fall vilket medför att även antalet överklaganden till allmän förvaltningsdomstol är begränsat. Det finns således skäl som talar både för och emot att antalet överklaganden till allmän förvaltningsdomstol skulle kunna öka till följd av de förslag som läggs fram i denna promemoria. Givet att den nya ersättningen i stor utsträckning kommer att hanteras automatiskt och att antalet omprövningar i dag är begränsat bedömer arbetsgruppen att belastningen på de allmänna förvaltningsdomstolarna också bör bli begränsad.

7.5 Konsekvenser för kommuner och landsting

Förslagen i promemorian kommer att påverka kommuner och landsting endast i egenskap av arbetsgivare. Som tidigare redovisats kommer den nya ersättningen utgå med maximalt 250 000 kronor per arbetsgivare och år. Ersättningsberättigade kommuner och landsting som har sjuklönekostnader överstigande detta maxbelopp kommer, i likhet med andra arbetsgivare, inte att bli fullt kompenserade för sina sjuklönekostnader. Antalet arbetsgivare

som i dag ansöker om ersättning och erhåller mer än 250 000 kronor i högkostnadsskydd är som tidigare nämnts mycket litet. Om det i denna grupp arbetsgivare skulle ingå några kommuner eller landsting innebär det att de skulle kunna komma sämre ut med den nya ersättningen. Kostnaden för att i arbetsgivardeklarationen lämna uppgift om sjuklönekostnader på aggregerad nivå bedöms vara begränsad utifrån att uppgifterna ändå torde finnas i kommunernas och landstingens lönesystem. Avsikten är att samtliga arbetsgivare i samband med arbetsgivardeklarationen ska lämna dessa uppgifter. Någon sanktion föreslås inte för de arbetsgivare som underlåter att lämna sådana uppgifter. I sådant fall är det endast möjligheten att få rätten till den nya ersättningen prövad som går förlorad. Förslaget påverkar inte den kommunala självstyrelsen.

7.6 Statistik

Idag är sjuklönestatistiken avseende mindre företag bristfällig. Vid ett obligatoriskt uppgiftslämnande om utbetald sjuklön till Skatteverket kommer kunskapsläget kring olika stora arbetsgivares sjuklönekostnader att förbättras. Ett obligatorium är även en förutsättning för att längre fram kunna justera procentsatserna, i lagstiftningen, så att dessa följer det faktiska utfallet på sjuklönekostnaderna. Detta kan komma att bli viktigt om sjukfrånvaron och företagens kostnader för denna förändras över tid. Försäkringskassan bör ges i uppdrag att samla och sammanställa Skatteverkets uppgifter om sjuklön. Statistiska centralbyrån (SCB) är statistikansvarig myndighet beträffande sjuklöner. Enligt 6 § förordning om den officiella statistiken (2001:100) ska statliga myndigheter till statistikansvariga myndigheter lämna de uppgifter som behövs för framställning av officiell statistik. Försäkringskassan bör därför lämna de insamlade uppgifterna till SCB så som myndigheterna kommer överens om. Månadsvisa uppgifter om utbetald sjuklön har således ett värde för samhällets statistikinhämtning.

7.7 Oavsiktliga och avsiktliga fel

Det faktum att antalet ärenden om ersättning för höga sjuklönekostnader kommer att öka markant innebär att risken för att det uppstår felaktigheter i Försäkringskassans handläggning ökar. Förslaget till ny administrativ hantering som dels innebär en betydligt förenklad administration för arbetsgivarna, dels en till stor del automatiserad handläggning bedöms dock bidra till att de oavsiktliga felen i handläggningen hålls nere. IT-system som rapporterar avvikelser torde vara till stöd för att upptäcka vissa felaktiga uppgifter.

Huruvida det nya systemet kommer att nyttjas på ett avsiktlig felaktigt sätt är svårt att bedöma. Det bör under alla förhållanden göras riskanalyser för att upptäcka och åtgärda eventuella sådana felaktigheter.

7.8 Konsekvenser för statens budget

Den nya ersättningen för höga sjuklönekostnader beräknas medföra utgifter för staten på ca 360 miljoner kronor per år. Ersättningen föreslås tillgodoföras arbetsgivare via kreditering av skattekonto, vilket innebär att utgifterna föreslås budgeteras och redovisas mot inkomstitel på statens budget. I budgetlagen (2011:203) föreskrivs att utgifter inte får budgeteras och redovisas mot inkomstitlar (3 kap. 5 §). Riksdagen kan dock genom särskild lag besluta om undantag. I sådant fall bör som huvudregel en teknisk justering göras av utgiftstaket (prop. 2011/12:1 vol. 1b s. 677).

Avvecklingen av det befintliga högkostnadsskyddet beräknas medföra minskade utgifter med omkring 90 miljoner kronor per år.

Försäkringskassans utvecklingskostnader uppskattas till totalt ca 5,3 miljoner kronor. Försäkringskassans kostnader för handläggning beräknas till ca 3,3 miljoner kronor per år. Skatteverkets utvecklingskostnader för anpassning av IT-stöd m.m. beräknas till totalt 1,8 miljoner kronor. Skatteverkets löpande merkostnader för IT-förvaltning m.m. beräknas till 0,6 miljoner kronor per år.

Sammantaget beräknas förslagen belasta statens budget med omkring 300 miljoner kronor per år.

7.9 Behov av uppföljning

Beräkningarna i denna promemoria baseras framför allt på statistik för sjuklönekostnader från SCB. Eftersom det finns brister i denna statistik för de mindre företagen¹ får kostnadsuppgifterna och redovisade fördelningseffekter betraktas som ungefärliga. Mot denna bakgrund finns det enligt arbetsgruppen skäl att särskilt följa upp huruvida en eventuell reform ger avsedda resultat, bl.a. avseende konsekvenser för företag och statsfinansiella kostnader, för att vid behov revidera reformen. De genomsnittliga sjuklönekostnaderna i de mindre företagen är baserade på uppskattade uppgifter. En justering kan därför behöva göras när uppgifter på de faktiska sjuklönekostnaderna finns tillgängliga. I en uppföljning bör eventuella oönskade drivkrafter och förekomst av ett felaktigt nyttjande av ersättningen studeras särskilt.

¹ Uppgifter på sjuklönekostnader i företag med färre än 200 anställda finns inte tillgängliga i den befintliga statistiken. Dessa har därför uppskattats baserat på information om antal sjuklönedagar enligt SCB:s sjuklönestatistik.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

16 §

I *första stycket* införs en begränsning av sådan ersättning som avses i 13 § i det fall att en arbetsgivare för ett kalenderår redan har blivit beviljad ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 § när Försäkringskassan ska bevilja en arbetsgivare ersättning för sjuklönekostnader för en arbetstagare som omfattas av det särskilda högriskskyddet enligt 13 §. Försäkringskassan ska då vid beräkning av ersättning enligt förevarande paragraf minska denna med det belopp som redan har beviljats i ersättning enligt 17 §. Det motsvarande ska gälla vid beslut om förskott enligt 17 d §.

I 17 a § första stycket regleras det motsatta fallet, nämligen att ersättning för kostnader till följd av det särskilda högriskskyddet redan har beviljats när Försäkringskassan för samma tid ska pröva rätten till ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 §.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.

17 §

I *första stycket* ändras bestämmelserna om beräkning av ersättning till arbetsgivare för vissa sjuklönekostnader. Sådan ersättning lämnas med högst 250 000 kronor per år till en arbetsgivare. Ersättningen ska, inom nämnda ram, täcka arbetsgivarens sjuklönekostnad för kalenderår i den mån den överstiger en viss del av arbetsgivarens totala lönekostnad för samma tid. Denna del av den totala lönekostnaden som utgör brytpunkten för när det uppkommer rätt till ersättning för sjuklönekostnaden anges med ett procenttal. För arbetsgivare med låga lönekostnader gäller ett lägre procenttal för att få ersättning än för arbetsgivare som har

högre totala lönekostnader. Detta följer av de procenttal som i paragrafen anges för olika intervall av totala lönekostnader. Med total lönekostnad avses på motsvarande sätt som sjuklönekostnaden lönen inklusive de avgifter och skatter som belöper på lönen.

Förslaget har utvecklats närmare i avsnitt 4.

17 a §

Begränsningsregeln i *första stycket* avseende ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 § ändras. Den uppgift om sjuklönekostnader som en arbetsgivare enligt 17 b § första stycket ska lämna till Skatteverket i samband med arbetsgivardeklarationen utgör en summering av samtliga sjuklönekostnader för den aktuella perioden. I den anges inte vilka arbetstagare som har fått sjuklön. Vid beräkning av ersättning enligt 17 § ankommer det på Försäkringskassan att i förekommande fall minska den ersättningen med det belopp som för det aktuella kalenderåret har beviljats i ersättning enligt 16 § inom det särskilda högriskskyddet. Minskningen ska göras först efter att det har konstaterats om sjuklönekostnaderna uppgår till så stort belopp att det föreligger rätt till ersättning enligt 17 §.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.4.

17 b §

I *första stycket* denna paragraf, som är ny, införs bestämmelser om att en arbetsgivare ska lämna uppgifter om sin sjuklönekostnad i samband med sin arbetsgivardeklaration. Detta innebär att det blir obligatoriskt att lämna sådana uppgifter månatligen. Detta gäller dock inte den som lämnar en förenklad arbetsgivardeklaration enligt 26 kap. 4 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Arbetsgivaren ska lämna uppgift om sin bruttokostnad för sjuklön, vilket innebär dels att det ska vara en summerad uppgift för samtliga anställda, dels att det i uppgiften också ska ingå socialavgifter och de skatter som anges i 17 § andra stycket. Avdrag ska således inte göras för sjuklön till arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd. Någon redovisning av vilka individer som har fått sjuklön ska inte lämnas till Skatteverket.

I *andra stycket* föreskrivs att Försäkringskassan ska fatta beslut om ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 §. Vidare ska

Försäkringskassan beräkna ersättningens storlek med ledning av uppgifter från Skatteverket. En arbetsgivare ska således inte lämna någon ansökan om ersättning till Försäkringskassan utan myndigheten har att använda sig av uppgifter från Skatteverket. Om Försäkringskassan kommer fram till att villkoren för ersättning inte är uppfyllda för en arbetsgivare för vilken Skatteverket har lämnat uppgift om sjuklönekostnader, ska Försäkringskassan meddela beslut om att ersättning inte beviljas.

Bestämmelsen i *tredje stycket* motsvarar den hittillsvarande bestämmelsen i 2 § förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön. Regelverket i den förordningen föreslås bli begränsat till att avse enbart förskott på ersättning för sjuklönekostnader.

Bestämmelsen tredje stycket utgör ett undantag från den princip som läggs fast i andra stycket. Enligt detta stycke ska en arbetsgivare som har lämnat uppgift om sina sjuklönekostnader till Skatteverket lämna handlingar och uppgifter till Försäkringskassan, om det behövs för prövning av rätten till ersättningen. Detta gäller dock endast om Försäkringskassan i ett enskilt fall begär att få sådana handlingar och uppgifter. En arbetsgivare behöver därför spara sådana handlingar och uppgifter som Försäkringskassan kan komma att behöva. Detta kan gälla uppgifter om sådant som anställdas personnummer, sjuklöneperioder, antal ersatta dagar, utbetald sjuklön och erhållen ersättning för anställda med särskilt högriskskydd.

Normalt sett ska Försäkringskassan emellertid besluta om ersättning enbart på grundval av uppgifter från Skatteverket och det genom ett automatiserat förfarande.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.

17 c §

Genom bestämmelsen i *första stycket* denna paragraf, som är ny, får Försäkringskassan möjlighet att genom automatiserad behandling besluta om ersättning för sjuklönekostnader. Av hänvisningen till 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223) följer att detta kan bli aktuellt om Försäkringskassan beräknar ersättning enbart med ledning av de uppgifter arbetsgivaren har lämnat till Skatteverket enligt 17 b §. Bestämmelsen har utformats efter mönster av 112 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Enligt andra stycket ska Försäkringskassan, om den har beviljat ersättning enligt 17 §, underrätta Skatteverket om detta, för att ersättningen ska kunna tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på dennes skattekonto. Detta kan göras utan hinder av sekretess.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.

17 d §

I denna paragraf, som är ny, finns bestämmelser om förskott på ersättning enligt 17 §. För att få förskott måste en arbetsgivare ansöka om det hos Försäkringskassan. Beslut om förskottet fattas av Försäkringskassan. I paragrafen finns en hänvisning till bestämmelserna i 17 c § andra stycket. Detta innebär att när Försäkringskassan har beviljat förskott ska den lämna uppgifter om detta till Skatteverket på samma sätt vid ett beslut om ersättning enligt 17 §. Förskottet tillgodoförs på samma sätt som ersättningen enligt 17 § genom kreditering på arbetsgivarens skattekonto.

Förslaget har behandlats i avsnitt 5.5.

26 §

I paragrafen görs en konsekvensändring med anledning av att det i 17 d § införs en bestämmelse om förskott beslutas av Försäkringskassan.

28 §

I paragrafen görs en konsekvensändring med anledning av att det i 17 d § införs en bestämmelse om förskott beslutas av Försäkringskassan.

8.2 Förslaget till lag om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader

1 §

Lagen, som är ny, medför att av Försäkringskassan beslutad ersättning för sjuklönekostnader, ska krediteras på mottagarens skattekonto. Se även avsnitt 5 Administration.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

1 kap.

1 §

Paragrafen behandlar lagens tillämpningsområde. I *första stycket* utökas lagens tillämpningsområde till Skatteverkets handläggning enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Förfarandet behandlas i avsnitt 5 Administration.

4 §

Paragrafen behandlar för vilka ändamål uppgifter får behandlas. Första stycket utökas med en *ny punkt 10* som innebär att uppgifter får behandlas för Skatteverkets hantering av uppgifter om sjuklön. Den nuvarande punkten 10 blir efter ändringen i stället punkt 11. Se även avsnitt 5 Administration.

2 kap.

2 §

Ändringen är en följd av att 1 kap. 4 § första stycket utökas till 11 punkter.

3 §

Paragrafen behandlar för vilka ändamål uppräknade uppgifter får behandlas i databasen.

I första stycket läggs en *ny punkt 15* till. Genom tillägget får uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (1991:1047) om sjuklön behandlas.